

An artistic illustration of a vintage green typewriter with a white sheet of paper, sitting on a table with a floral tablecloth. In the background, there are shelves with books, a teapot, and other decorative items. The scene is lit with warm, soft light.

Guanyadors

dels

XXIX

Premis

Maig

Memorial Pasqual Batalla

vila-real, 16 de maig de 2026

Lliçó d'astronomia domèstica

d'Evelyn Megías Carrasco

El meu pare sempre deia que un eclipsi és una qüestió d'ordre. «Res no desapareix», repetia mentre dibuixava cercles amb un llapis curtíssim sobre el dors d'un sobre del banc. «Només és una alineació precisa. El Sol, la Lluna i la Terra s'avenen per un instant. Després, cadascun torna al seu lloc».

Ho explicava amb aquella calma que fan servir els qui necessiten que el món tingui sentit.

L'eclipsi el vam mirar des del balcó de casa, un tercer pis amb barana de ferro forjat que deixa dibuixos d'ombra a les rajoles hidràuliques.

—Poseu-vos bé les ulleres —va dir el pare, amb aquell to que no admet rèplica.

Les ulleres eren de cartó negre, comprades a la papereria del barri. Les havia guardades dins d'un calaix durant setmanes, com si fossin un tresor fràgil. Jo me les vaig col·locar i el món es va tornar d'un gris verdós, estrany. La llum va començar a esmoreir-se amb una lentitud gairebé educada. Els veïns cridaven des d'altres balcons.

El pare, dret darrere meu, murmurava dades: percentatges d'ocultació, minuts exactes, trajectòries invisibles. Se li encenia la veu quan parlava de coses que no depenien de ningú.

—Mira —va dir—, fixa't com la vora es menja el disc. És matemàtic. És perfecte.

Vaig mirar. La mossegada fosca avançava amb una serenitat inquietant. No hi havia cap drama al cel. Tot seguia una coreografia ancestral.

Si haguessis estat allà, potser hauries pensat que érem una família normal. Un pare pacient, una mare que assentia, un fill adolescent que feia veure que entenia. Jo fins i tot vaig somriure quan el pare em va passar el braç per les espatlles, un gest poc habitual en ell. Em va estrènyer amb una força breu, com si comprovés que encara hi era.

—No tinguis por —va xiuxiuejar.

No en tenia. O potser sí, però no pel Sol.

Quan la foscor es va fer gairebé total, el carrer va callar. Aquell silenci va ser el moment més pur del dia. Un silenci compacte, dens, que semblava fet d'una altra matèria. Vaig sentir la respiració del pare molt a prop de la meua orella, irregular, com si hagués pujat massa escales.

—Veus? —va dir—. Fins i tot la foscor té un ordre.

Després la llum va començar a tornar, tímida al principi, decidida al cap d'uns segons. El pare es va treure les ulleres amb un moviment lent. Les va plegar amb cura i les va deixar damunt la taula.

—Ja està —va dir, i va entrar a casa.

Aquella tarda va preparar cafè. La cafetera italiana xiulava sobre el foc i omplia la cuina d'una olor amarga, densa.

—T'has fixat en el color de la llum? —em va preguntar—. No era foscor del tot. Era com si el dia dubtés.

Vaig assentir. Em feia gràcia aquella manera seva de parlar del cel com si fos una persona indecisa.

El pare havia estat professor de física a l'institut durant vint anys. Els alumnes li deien «Copèrnic» a l'esquena. Ell ho sabia i li feia gràcia.

A casa hi havia llibres d'astronomia per tot arreu: a la tauleta del menjador, a la tauleta de nit, fins i tot al lavabo, damunt del dipòsit del vàter. Constel·lacions, forats negres, galàxies llunyanes. Mapes del que no es pot tocar.

Feia mesos, però, que no anava a l'institut. «Una baixa temporal», ens havia dit. Res greu. Només cansament. Els dies se li havien anat tornant més lents. S'aixecava tard. Es quedava assegut al sofà mirant per la finestra, sense obrir-la. Quan jo li preguntava què mirava, somreia.

—El moviment dels núvols —contestava.

El cel aquell dia de l'eclipsi era claríssim. Cap núvol. Cap excusa.

A la nit vaig sentir-lo caminar pel passadís. El parquet cruixia sota els seus passos. Va obrir la porta del meu dormitori amb una suavitat exagerada.

—Dorms? —va murmurar.

—No.

Es va asseure a la vora del llit. Feia olor de cafè i de sabó neutre. Durant uns segons no va dir res.

—Saps per què m'agraden els eclipsis? —va preguntar finalment.

Vaig negar amb el cap.

—Perquè demostren que la foscor no és una fallada. És part del sistema. Sense la Lluna, no hi ha eclipsi. Sense ombra, no hi ha forma.

Va callar. El silenci es va allargar massa.

—Hi ha coses que també funcionen així —va afegir—. S'alineen. I ja no les pots desalinejar.

No vaig saber què dir. Em feia ràbia aquella mena d'enigmes. Jo volia respostes clares, no metàfores.

—Pare, quan tornaràs a classe?

Va somriure amb un gest breu, cansat.

—Quan torni la llum del tot.

Va aixecar-se, em va fer un petó al front i va tancar la porta.

L'endemà al matí, el vaig trobar al menjador. Estava assegut al sofà, amb l'esquena lleugerament corbada, les mans damunt dels genolls. Les persianes mig abaixades deixaven entrar una llum trencada, com si encara fos l'eclipsi. Portava posades les ulleres de cartó, les bones, les que no estaven trencades. Mirava endavant. Immòbil.

—Pare?

No va respondre.

Em vaig apropar a poc a poc, amb aquella sensació absurda que si feia massa soroll podia espatllar alguna cosa delicada. Em vaig col·locar davant seu. Les ulleres li tapaven els ulls completament; només veia el meu reflex minúscul als filtres foscos.

—Ja ha passat —li vaig dir, gairebé en un xiuxiueig—. Ja no hi ha eclipsi.

Va trigar uns segons a reaccionar. Després va parpellejar sota el cartó, un gest inútil. Es va treure les ulleres amb una lentitud que feia mal de mirar. Els ulls li ploraven, vermells, fatigats.

—Encara no —va murmurar.

Vaig mirar cap a la finestra. A fora hi havia un matí claríssim, insultantment net. El Sol colpejava les façanes amb aquella llum dura de les nou.

—Sí que ha passat, pare. Ho vam veure. Va tornar la llum.

Va fer un petit moviment amb el cap, com si em donés la raó per educació.

—Al cel, sí.

Aquella frase es va quedar suspesa entre nosaltres. No vaig saber què contestar. Em feia por empènyer massa, com si una pregunta directa pogués trencar-lo en trossos que després no sabríem recollir.

Vaig fixar-me en detalls que potser sempre hi havien estat i jo no havia volgut veure: la barba de dos dies convertida en quatre, la camisa mal cordada, aquella olor lleu de cafè antic enganxada a la pell. El seu cos era allà, a un metre de mi, però hi havia una distància estranya, una mena de buit dens que no sabia com travessar.

—Vols que sortim? —li vaig proposar—. A caminar una mica. Fa bon dia.

Va somriure, però era un somriure que no arribava enlloc.

—Després.

Sempre després.

Va recolzar el cap al respatller del sofà i va tancar els ulls. No com qui dorm, sinó com qui s'amaga. La llum li dibuixava una ombra sota els pòmuls, pronunciada, gairebé aliena.

En aquell moment vaig entendre que la seva lliçó no parlava del cel. Que l'alineació perfecta no era la del Sol i la Lluna, sinó la d'ell amb alguna cosa que jo no podia veure. Una cosa que li tapava la claror des de dins, amb la mateixa precisió amb què la Lluna tapa el Sol: exacta, silenciosa, inevitable.

Em vaig asseure al seu costat. No el vaig tocar. Em feia la impressió que, si l'estirava massa fort cap a la llum, li faria mal als ulls.

—Pare —vaig dir, sense saber ben bé què demanava—, quant dura?

Va obrir els ulls un instant. Eren d'un marró apagat que no li havia vist mai.

—Depèn de l'òrbita —va contestar.

No vaig insistir-hi.

A fora, el barri continuava amb la seva coreografia habitual. Cotxes, crits, persianes que s'aixecaven amb un espetec metàl·lic. La vida fent veure que no hi ha interrupcions.

Ell, en canvi, es va tornar a posar les ulleres. Amb una delicadesa gairebé ritual.

L'eclipsi no havia estat un espectacle compartit al balcó. Havia estat una demostració. Una manera de dir-nos, sense dir-ho, que hi ha foscos que no duren minuts, que hi ha ombres que no marxen quan el cel s'aclareix. Que el problema no és que la llum torni, sinó que tu ja no la puguis mirar. Vaig mirar el rellotge de paret. Les nou i set. Un matí qualsevol.

El Sol entrava per la finestra amb una força impecable.

Ell va inclinar lleument el cap, com si escoltés alguna cosa que nosaltres no sentíem.

—Ara és total —va murmurar.

I a la sala, plena de llum, vaig sentir per primera vegada una foscor que no projectava cap ombra.

Modalitat de narrativa breu

~~~~~

Lliçó d'astronomia domèstica d'Evelyn Megías Carrasco

Evelyn Megías Carrasco (Badalona)

Guanyadora de la modalitat de narrativa breu

És economista per la Universitat de Barcelona, professió que compagina amb una fecunda labor literària reconeguda en nombrosos certàmens. Ha estat guardonada amb el Premi Comer de *La Vanguardia* de relat gastronòmic i el Premi Joles Sennell de conte infantil, a més de rebre el primer premi en els Jocs Florals de la Vila de Gràcia i en els Premis Drac de Solsona. Amb una veu versàtil que transita entre la narrativa curta i el microrelat, la seua obra ha estat reconeguda en concursos com el Markerrelatos de Granada i en publicacions especialitzades com la revista *Letralia*.

Modalitat de novel·la curta

~~~~~
El carreró de la Serp

Jaume Benavente (Barcelona, 1958)

Guanyador de la modalitat de novel·la curta

Va viure la seua primera infantesa al Brasil. És llicenciat en Belles Arts. En la seua llarga trajectòria com a escriptor destaquen les novel·les *Nocturn de Portbou*, *Llums a la costa*, *Somnis de Valparaíso* i *L'efecte de les mareas*; i els llibres de viatges, *Viatge d'hivern a Madeira* i *Dietari de Porto*. Ha guanyat diferents premis, entre d'altres, el Pin i Soler de novel·la i el València Alfons el Magnànim de narrativa.

La seua obra, detallista, reflexiva i alhora emotiva, amb una veu molt personal, gira al voltant de la condició humana i els seus conflictes, la identitat, l'art, el viatge i la influència del paisatge en l'individu.

Organitzen:

Ajuntament
de Vila-real

LNVRXXI

La nova Vila-real del s.XXI

Solidària Inclusiva d'Oportunitats Sostenible Innovadora

Junts

Vila-real

avança

Hi col·labora:

ACADÈ
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA